

N:o 10.

Af Herr J. Pehrsson: Om införseltull på malen krita.

Under de allvarsamma meningsutbyten och strider, som i fråga om tullskydd och frihandel ega rum, händer ganska ofta att den ena sidans förfäktare vinna terräng, der sådan minst borde vinnas, och hvarigenom enskilda industrier ofta komma att sitta emellan och till och med omöjliggöras.

Vid den behandling tullfrågorna fingo vid sista riksdag, i betänkandet N:o 16 med sina 110 särskilda punkter, eröfrade frihandelskämparne inom Bevillnings-Utskottet en seger öfver våra inhemska kritbruk, i det att de borttogo den sedan 1858 varande införseltullen för krita (malen, hvit och kritsten), hvilken med 20 öre pr centner skyddat svenska krittillverkningen, och afslog Utskottet och Riksdagen den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats, 50 öre pr 100 kilogram på ofvannämnde artikel, utan att anföra annat skäl, än att malen krita utgör ett behöfligt beredningsämne för vissa näringar, och att tullafgiften skulle komma att lida af brutet öretal.

Under det lilla skydd, 20 öre pr centner, svenska krittillverkningen under de sista 22 åren ständigt njutit, hafva i trakten $\frac{3}{4}$ mil från Malmö uppstått flera större kritbruk, som år efter annat ökats med nya anläggningar och förbättringar, derigenom tillverkningen af krita, som upptages ur djupa schakt, har blifvit en icke obetydlig industri, nyttig för landet i sin helhet och gifvande ett stort antal arbetare bröd och utkomst. Genom den sist utfärdade tulltaxan, hvori med stöd af Riksdagens beslut importen af krita utan all afgift tillåtes, åstadkommes med fullkomlig säkerhet den svenska krittillverkningens snara undergång och tvungna nedläggande, enär de danska och tyska kritbrukens tillverkningar utan tvifvel komma att med sin import undertrycka de svenska tillverkningarne. De utländska kritbruken, liggande intill sjö och lastageplats, hafva en billigare transportkostnad, och kritan derstädes, liggande mera i dagen än den svenska, nedsätter betydligt

tillverkningskostaden; deremot den svenska kritan måste uppforslas ur djupa schakt och köras $\frac{3}{4}$ mil på axel till Malmö hamn- och jernvägsstation, hvilket betydligt ökar tillverkningskostnaden mot utlandets.

Ehuru tullskyddet varit ringa, 20 öre pr centner, hafva dock dessa 20 ören kunnat vara en god förtjenst för krittillverkningen, som årligen måhända uppgår till 3 å 400,000 centner; och industrien under ett sådant förhållande kunnat uppkomma och ega bestånd, oaktadt å andra sidan priset å kritan städse varit lågt af den orsak, att nya kritbruk tid efter annan uppstått och konkurrerat med hvarandra. Man har uttrönt att ur skånska jordens innanmäten finnes tillgång i alla tider för upptagandet af så mycken krita, som större delen af den kända verlden skulle kunna förbruka. Det kan alltså, efter mitt förmenande, icke vara hvarken rättvist eller med landets fördel förenligt att lemna våra portar öppna på vid gafvel för fri införsel af utländsk krita, hvilken till sin *qualité* är sämre än den svenska. En hämmad kritindustri verkar äfven hämmande på en annan industri, nemligen förädlingen af våra skogsprodukter, hvaraf till emballering af kritan användes för ej obetydliga belopp. Man må för öfrigt ega hvilka åsigter som helst i tullfrågor, så bör man åtminstone icke gå till den ytterlighet som nu skett i denna fråga, och det bör ligga hvarje fosterlandsvän varmt om hjertat att skydda den inhemska industrien så, att den åtminstone af inom landet befintliga råämnen kan tillverka hvad som med fördel kan tillverkas. Alla våra grannländer hafva om denna artikel en annan uppfattning, än svenska Riksdagen visat sig hafva. Så har Danmark en skydds- eller införseltull å krita af mer än 2 kronor pr centner, Tyska staterna hafva en ganska hög införseltull på krita, äfvenså Ryssland, hvilket allt bör bevisa att vi handla mer än oklokt, om vi genom fri införsel döda en nyss uppkommen industri, som utan tvifvel är och kan blifva af mycket stor betydelse för landet, och hvars produkter genom inhemska täflan icke komma att oskäligt fördyras och som kan tillfredsställa landets behof och kunde utvidgas till en betydlig exportartikel, som till en del redan lär lyckats på Finland och Ryssland.

Ehuru man säkerligen mötes med den invändningen, att en så enstaka fråga och sak icke bör påkalla beslut, då hela tullsystemets omarbetning hvilar hos tillsatt komité, så torde dock böra inses, att då den industri, hvarom här är fråga, icke är gammal och en gång dödad, under de år tullfrågans behandling och slutliga afgörande torde låta vänta på sig, skall den icke så lätt ånyo kunna uppblomstra, om ändå slutligen tullskydd åter införes, och nuvarande fabriksägare och fabriksarbetare i den branchen komma att lida, om ej ruin, dock så känbara förluster, att industriens fortsättande omöjliggöres och det stora antal arbetare, som dervid för närvarande sysselsättas, småningom tvingas att emigrera.

För min enskilda del är jag ingen utpreglad hvarken protektionist eller frihandlare, utan jag hyllar den satsen, att hvad man med fördel kan tillverka inom landet och som ej kan hänföras till nödvändiga lefnadsbehof bör vara med måttliga tullsatser skyddadt; deremot hvad man icke med fördel kan åstadkomma inom landet, utan måste köpa utifrån och som kan hänföras till behöfliga produkter, bör vara tullfritt och åsatt lindrig tull.

Jag vågar vördsamt yrka,

att Riksdagen för sin del beslutar, att den förut varande införseltullen på malen krita införes, eller ock den af Kongl. Maj:ts till sistlidne Riksdag föreslagna tullsats af 50 öre pr kilogram malen krita beslutas, eller en högre tullsats som mera förenar sig med vigtsenheten kilogram, förslagsvis 1 öre pr kilogram, hvilket blefve en tullsats obetydligt högre än den Danmark för närvarande har.

Om remiss häraf till Bevillnings-Utskottet anhålles vördsammast.

Stockholm den 26 Januari 1881.

Jöns Pehrsson,
Första Kammaren.

N:o 11.

Af Herr Kockum: Angående tullfrihet för majs.

För artikeln majs, omalen och malen, antog 1880 års Riksdag en införseltull af 1,5 öre pr kilogram. Det enda skäl, som Riksdagen för detta sitt beslut anført, afsåg majsinförselns förmenta verkan till nedsättande af